

Paperimuseo tutkimuslaitoksen kylkiäisenä

Paperia on tutkittu Suomessa jo yli 70 vuotta. Oy Keskuslaboratorio perustettiin vuonna 1916. Laitos perustettiin aluksi koko kemiallisen teollisuuden tutkimuslaboratorioksi, mutta jo hyvin pian siitä muodostui varsinaisesti kemiallisen metsäteollisuuden eli massa-, paperi- ja kartonkiteollisuuden yhteinen tutkimuslaitos.

Laitos perustettiin siinä vaiheessa, jossa Suomen sellu- ja paperiteollisuus oli suuntaamassa vientinsä Länsi-Eurooppaan. Massan ja paperin analyysi-, testaus- ja laatuksymykset olivat silloin tärkeitä. Myöhemmin valmistusprosessien tutkimus sai yhä enemmän jalansijaa. Tämän suuntauksen seurauksena laitoksella on yksi maailman täydellisimpiä koetehtaita, jossa voidaan valmistaa puusta mekaanisia massoja, sellua, paperia ja kartonkia. Paperi ja kartonki voidaan myös päällystää ja painaa.

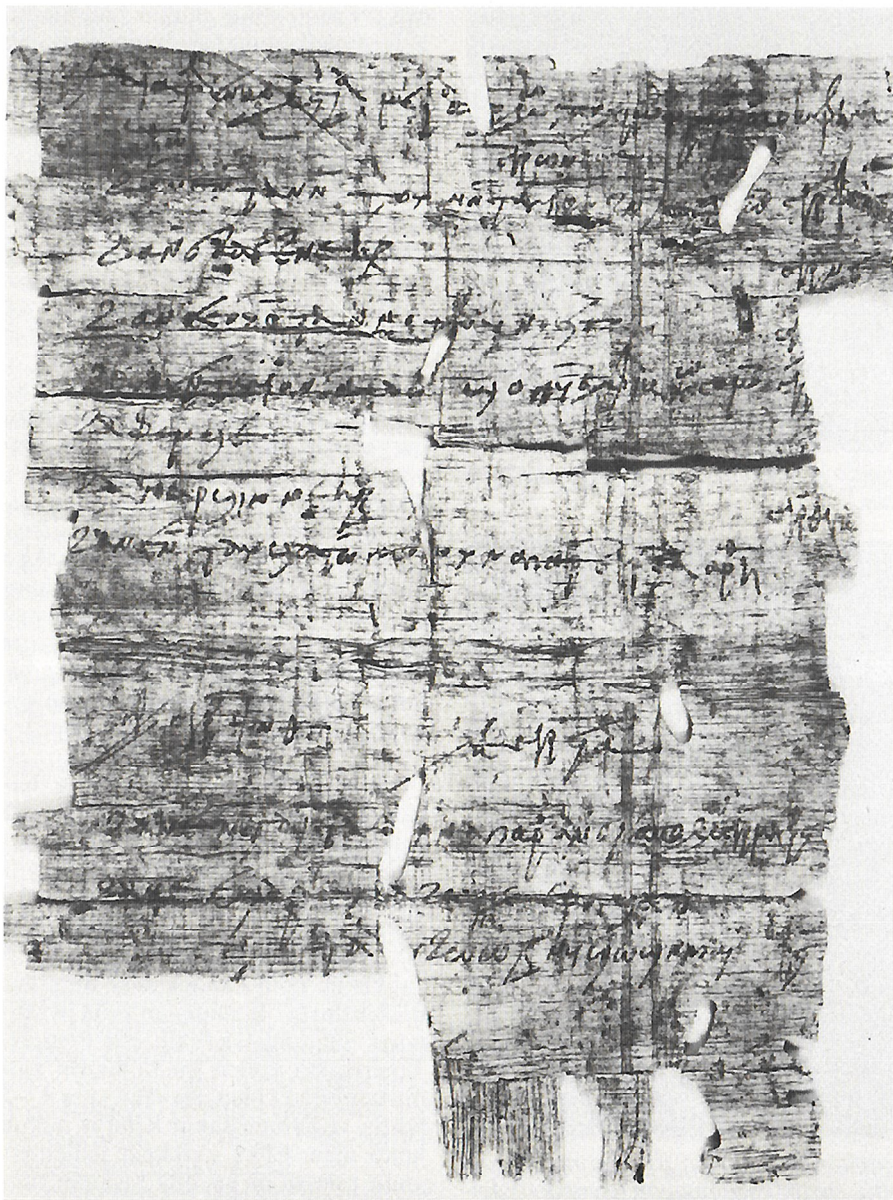
Viime vuosina Suomen paperiteollisuus on tähdännyt jalostusasteen nostoon. Tämä merkitsee sitä, että siirrytään valmistamaan yhä korkeampilaa-tuisia paperi- ja kartonkilajeja. Tutkimus onkin jo panostanut painopapereiden ja korkealaatuisten kartonkien tutkimukseen, samoin kuin elektronisen tiedonvälityksen papereihin. Koetetaaseen on mm. hankittu monipuoliset painokoneet. Siten tutkimuslaitos on kehittynyt teollisuuden kanssa rinta rinnan, kun teollisuuden prosessit ja

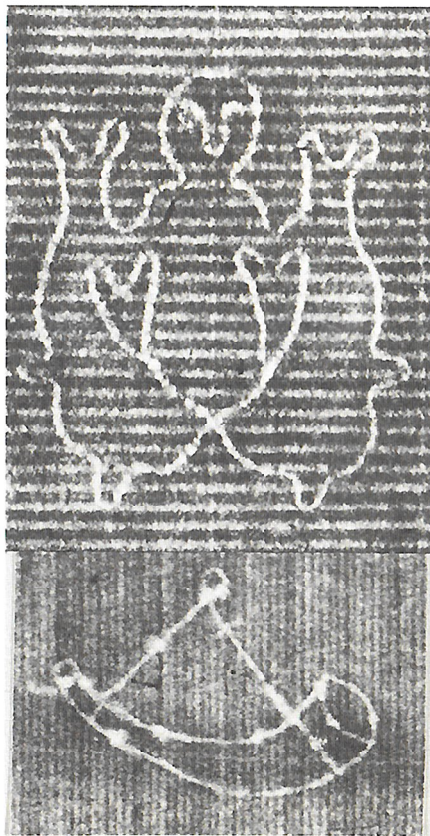
tuotteet ovat muuttuneet.

Jossakin vaiheessa oli herännyt ajatus, että on pyrittävä säilyttämään vanhaa aineistoa niin kauan kuin se vielä on mahdollista, ja Keskuslaboratorioon tuli joitakin lahjoituksia. Silloisen kirjallisuuspalvelun päällikkö, dipl.ins. Anna Grönvik oli aina ollut kiinnostunut paperin historiasta, joten hän alkoi kerätä materiaalia mahdollista paperimuseota varten. Pieni paperimuseo saatiinkin perustetuksi, ja se avattiin Keskuslaboratorion uudisrakennuksen vihkiäisten yhteydessä 25 vuotta sitten.

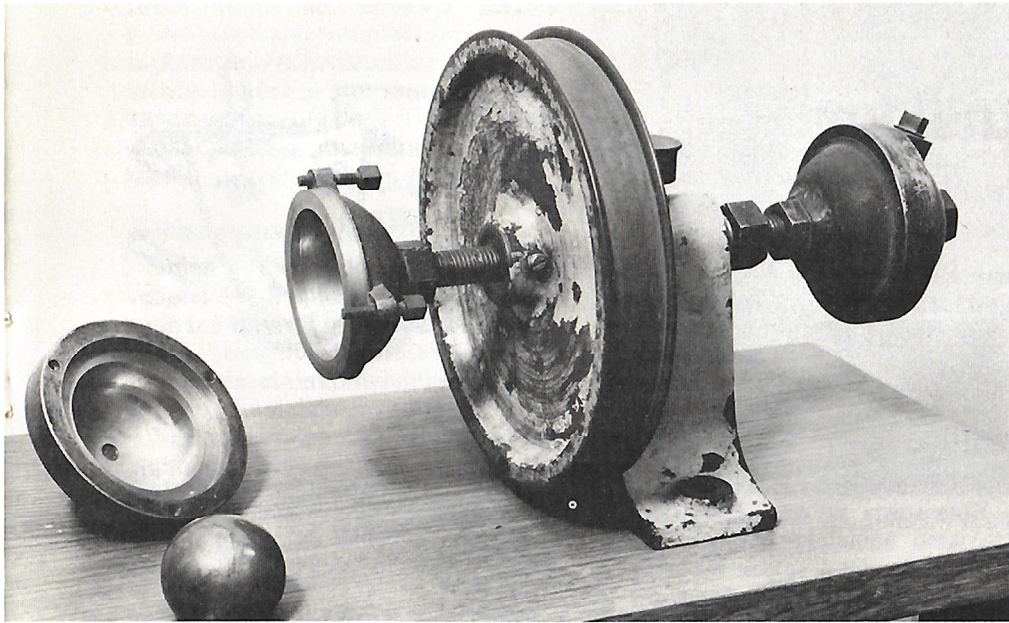
Museossa on vanhaa kirjoitusmateriaalia, joukossa papyruskappaleita ja aitoa pergamenttia. Lisäksi näytteillä on käsin tehdyn paperin valmistukseen liittyvää materiaalia. Myöhemmin kokoelma oli lisääntynyt eri lahjoittajilta saaduilla vesileimoilla, vanhoilla painotuotteilla, arkkimuoteilla ym. Museoon on saatu myös arvokkaita tehdashistoriikkeja ja muuta paperihistoriallista kirjallisuutta.

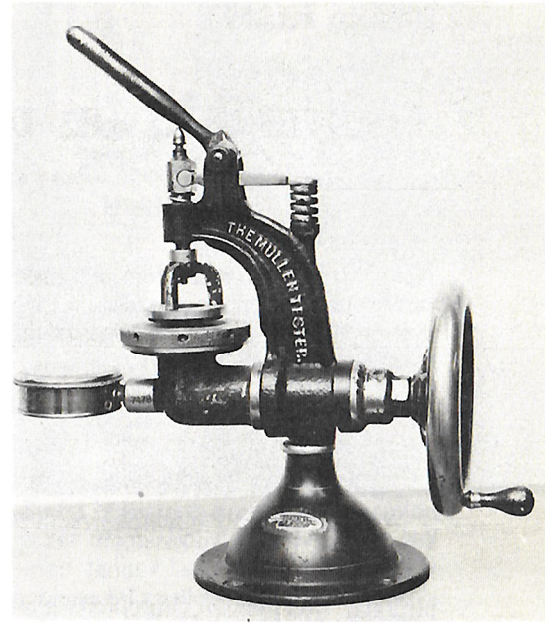
Egyptiläinen papyrus-arkki, jolla koptilaista kirjoitusta, museon kokoelmista.

Espanjalaisia vesileimoja 1330-1400-luvuilta, samoin β -radiogrammeina.

Keskuslaboratorion varhaisten vuosien menetelmätutkimukseen liittyvä alkuperäinen Lampén-mylly, josta sitten kehittyi standardijauhin, jota käytettiin laboratorioissa eri puolilla maailmaa.

Puhkaisulujuusmittari Mullen, valmistettu vuonna 1909.

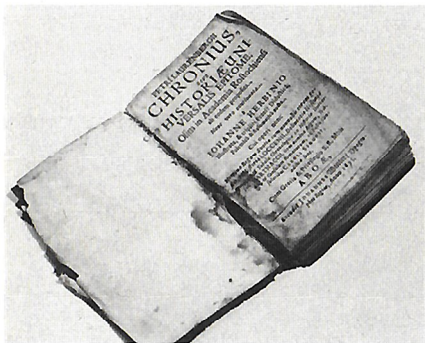
Tutkimuslaitoksen yhteydessä toimiva museo ja tutkimuslaitos saattavat rikastuttaa toisiaan molemmin puolin. Tutkimuslaitoksella on kontaktit paperiteollisuuteen. Paperilajien arkistointi ja säilymiskysymykset ovat myös tutkimuksen pulmia. Tiedot tehtaista, valmistusmenetelmistä, papereista, ve-

sileimoista ym. ovat yhteistä informaatiota sekä museotoiminnalle että tekniselle tietopalvelulle.

Museon tehtävänä on Keskuslaboratoriossa ollut paperin tutkimuksen ja paperin historiaan kuuluvan aineiston kerääminen ja säilytys sekä aineiston järjestäminen niin, että se on tutkimuk-

sen, teollisuuden ja opetuksen käytävissä tarvittaessa.

Kuten kaikki museotoimintaan osallistuneet tietävät, museon onnistunut ylläpito vaatii sekä varoja että ammattitaitoista henkilökuntaa. Tämä pulma on tuttu myös Keskuslaboratorion paperimuseon toiminnassa.

Piispa Gezelius vanhempi perusti Suomen ensimmäisen paperitehtaan vuonna 1667. Tämän tehtaan paperille Turussa vuonna 1695 painettu kirja museon kokoelmista.

Vesileima suomenkielisestä Thosmasbölen paperille vuonna 1685 painetusta raamastusta, β -radiogrammi.

LÄMPÖTILA- JA KOSTEUSPIIRTURIT

GWB:itä

Luotettavilla Lambrecht-mittareilla varmistat arvokkaiden museo- ja taidesineiden säilyvyyden

Lambrecht

G.W. BERG & CO

Laboratorio- ja teollisuusinstrumenttiosasto
Vääksyntie 4, PL 43, 00551 HELSINKI
Puhelin (90) 750 450,
telex 124885, telekopio 701 2849